

Sygn. akt V KK 79/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)

SSN Andrzej Ryński

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jacka Radoniewicza,
w sprawie **R. M.**

skazanego z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 27 lutego 2019 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w O.

z dnia 25 lipca 2017 r., sygn. akt VII Ka [...]

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 30 września 2014 r., sygn. akt II K [...],

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. R. z Kancelarii Adwokackiej w O. kwotę 1180,80 zł, w tym 23% VAT za**

sporządzenie i wniesienie kasacji oraz obronę w postępowaniu kasacyjnym, a także kwotę 136 zł tytułem kosztów dojazdu.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S., wyrokiem z dnia 30 września 2014 r., sygn. II K [...], uznał R. M. za winnego popełnienia 6 przestępstw z art. 286 § 1 k.k., szczegółowo opisanych w części wstępnej wyroku, których oskarżony dopuścił się w warunkach recydywy z art. 64 § 1 k.k. oraz w warunkach ciągu przestępstw i za to wymierzono mu na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 2 k.k. karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 50 zł każda. Sąd orzekł również środki karne na podstawie art. 41 § 2 k.k. i art. 46 § 1 k.k.

Apelacje od tego wyroku wnieśli prokurator, który zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze oraz oskarżony i jego obrońca, którzy zaskarżyli wyrok w całości, wnosząc o zmianę wyroku przez uniewinnienie oskarżonego ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w O., po rozpoznaniu apelacji, wyrokiem z dnia 25 lipca 2017 r., sygn. VII Ka [...], zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od prawomocnego orzeczenia Sądu odwoławczego wniosła obrońca R. M. zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

„mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, rażące naruszenie przepisów postępowania, a to:

1. art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k., art. 439 § 2 k.p.k. i art. 439 § 3 k.p.k. w zw. z art. 396 § 3 k.p.k. poprzez niezastosowanie z urzędu art. 439 § 1 pkt 11, art. 439 § 2 k.p.k. i art. 439 § 3 k.p.k. przez Sąd odwoławczy i nieuchylenie na posiedzeniu wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 30 września 2014 r sygn. akt II K [...], w sytuacji gdy w dniu 13 marca 2014 r. Sąd Rejonowy w P. przesłuchał świadków pod nieobecność wtedy oskarżonego, a teraz skazanego R. M., w sytuacji gdy jego obecność była obowiązkowa;
2. art. 41 § 1 k.p.k. poprzez wydanie wyroku przez sędziów, w stosunku do których istnieje wątpliwość co do ich bezstronności z uwagi na fakt, iż są oni w procesach cywilnych pozwani przez skazanego o zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych na podstawie art. 23 i 24 k.c.;

3. art. 167 k.p.k. w zw. z art 366 § 1 k.p.k. i w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez nieprzeprowadzenie przez Sąd Odwoławczy dowodu z nagrań i opinii biegłego z zakresu fonoskopii, w sytuacji gdy nagraniami Sąd dysponował, a nagrania są dowodami bezpośrednimi wskazującymi na rzeczywisty przebieg rozmów skazanego z pokrzywdzonymi, w sytuacji gdy oskarżony będąc w izolacji samodzielnie nie był w stanie sporządzić stenogramów nagrań. Nagrane rozmowy powinny być podstawą wydania wyroków w przedmiotowej sprawie, gdyż w sposób bezpośredni przekazują przebieg zdarzeń, które zostały uznane jako proceder przestępczy. Brak odtworzenia nagrań doprowadził do pominięcia wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności i do naruszenia prawa do obrony skazanego R. M.”.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w O. w pisemnej odpowiedzi na kasację oraz prokurator Prokuratury Krajowej na rozprawie kasacyjnej, wniesli o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja obrońcy R. M. jest zasadna w zakresie trzeciego zarzutu, gdyż zaskarżone orzeczenie zostało faktycznie wydane z rażącym i mającym istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszeniem przepisów prawa wskazanych w tym zarzucie kasacji. Pozostałe dwa zarzuty podniesione w kasacji są oczywiście bezzasadne.

Przed wszystkim należy stwierdzić, że w sprawie nie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza. Faktycznie Sąd Rejonowy w S., w trybie art. 396 § 2 k.p.k., zlecił przesłuchanie świadka T. W. w ramach pomocy prawnej Sądowi Rejonowemu w P.. Na posiedzenie wyznaczone przez ten Sąd na dzień 13 marca 2014 r. nie stawił się oskarżony przesyłając zaświadczenia lekarskie wraz z wnioskiem o odroczenie posiedzenia, który nie został jednak uwzględniony i doszło do przesłuchania świadka. Wbrew twierdzeniom skarżącej nieobecność oskarżonego na tym posiedzeniu nie stanowiła jednak uchybienia, o jakim mowa w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k. Na posiedzeniu tym przeprowadzano bowiem jedynie

czynności dowodowe w trybie art. 396 § 2 k.p.k., natomiast do faktycznego przeprowadzenia dowodu doszło na rozprawie w dniu 26 września 2014 r. przed Sądem Rejonowym w S., który jako jedyny rozpoznawał sprawę i kiedy zeznania tego świadka zostały odczytane w obecności obrońcy oskarżonego (por. postanowienie SN z dnia 4 kwietnia 2006 r., sygn. III KK 297/05, OSNKW 2006, z. 7 - 8, poz. 68).

Odnosząc się do drugiego zarzutu, należy zauważyć, że R. M. w trakcie trwającego postępowania odwoławczego kilkakrotnie składał wnioski o wyłączenie bądź wszystkich sędziów Sądu Okręgowego, bądź tylko składu orzekającego. Wszystkie wnioski skazanego zostały prawidłowo rozpoznane, zgodnie z obowiązującymi przepisami (por. k. 987, k. 1187, k. 1193). Podnoszenie w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wątpliwości co bezstronności sędziów tylko na podstawie tego, że zostały złożone przez skazanego przeciwko tym sędziom pozwy cywilne o naruszenie dóbr osobistych (bez wskazania jakichkolwiek szczegółów), czy nawet złożone doniesienia do prokuratury o wszczęcie postępowania karnego, jeżeli ma to bezpośredni związek z wykonywaniem czynności orzeczniczych przez sędziów, nie jest korzystaniem z przysługujących praw oskarżonym, a ich nadużyciem. Nie do zaakceptowania jest bowiem instrumentalna postawa niektórych oskarżonych, którzy niezadowoleni z konkretnych merytorycznych decyzji Sądów, każdorazowo uważają iż doszło do przekroczenia uprawnień przez składy orzekające i w ten sposób dążą do destrukcji prowadzonego postępowania.

Słusznie natomiast podnosi skarżąca, że Sąd odwoławczy naruszył prawo oskarżonego do obrony oddalając jego wnioski oraz wnioski obrońcy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu fonoskopii celem przygotowania transkrypcji nagrań, które były częściowo odtworzone na rozprawie w dniu 12 lipca 2017 r. Podkreślić należy, że skoro Sąd w dniu 15 stycznia 2017 r. dopuścił dowód z nagrań na płytach złożonych przez oskarżonego uznając ten dowód potrzebny do wyjaśnienia sprawy, a więc zasadności stawianych oskarżonemu zarzutów, to całkowicie niezrozumiała jest zmiana tej decyzji tylko dlatego, że zdaniem Sądu nagrania są mało czytelne. Sąd nie jest biegłym, aby stwierdzić, że nie można odtworzyć treści nagrań dysponując lepszej jakości sprzętem. Nie można zaakceptować również decyzji Sądu odwoławczego o

oddaleniu wniosku o przeprowadzenie dowodu z nagrań przesłanych przez oskarżonego w dniu rozprawy na adres mailowy Sądu, tylko w oparciu o treść art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. przyjmując, że zmierza on do przedłużenia postępowania, skoro oskarżony wskazywał, że na tych nagraniach są również dowody świadczące o jego niewinności.

Oczywiście Sąd Najwyższy w pełni zdaje sobie sprawę, że oskarżony w trakcie postępowania odwoławczego przez pewien krótki okres przebywał na wolności i mógł w tym czasie przygotować transkrypcje nagrań, na co zwracał uwagę prokurator na rozprawie. Nie można jednak pomijać tego, że wobec oskarżonego toczy się obecnie bardzo dużo spraw przed sądami położonymi w różnych miejscowościach i przewożony jest on też do odległych od siebie aresztów śledczych, co w zasadniczy sposób utrudnia mu obronę, a która co należy podkreślić niejednokrotnie opiera się właśnie na składaniu wniosków na końcowym etapie postępowania. Jeżeli jednak odmowa przeprowadzenia dowodu narusza prawo oskarżonego do obrony, to należy uznać zasadność zarzutów z tym związanych.

Sąd Najwyższy stwierdzając, że zaistniałe w sprawie uchybienia miały rażący charakter oraz w istotny sposób mogły wpłynąć na treść orzeczenia, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, który stosownie do treści art. 442 § 3 k.p.k. uwzględni powyższe wskazania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.